

Dansk Sygeplejeråd, Kreds Sjælland

...
Nørregade 13
4100 Ringsted

Gammeltorv 22
DK-1457 København K
Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Ytringsfrihed – regionsrådsformands udtalelser i pressen

02-05-2012

Jeg vender nu tilbage til Dansk Sygeplejeråds (DSR) klage af 24. februar 2012 med bilag. Jeg har gennemgået materialet, og jeg har besluttet ikke at indlede en undersøgelse. Baggrunden for min beslutning er følgende:

Dok.nr. 12/00949-1/sh
Bedes oplyst ved henvendelse

DSR klager over en udtalelse fremsat af regionsrådsformanden i Region Sjælland i Folketidende torsdag den 19. januar 2012. Udtalelsen fremkom i en artikel, hvor en fællestillidsrepræsentant for sygeplejerskerne på Nykøbing F. Sygehus udtalte sig om sygeplejerskenormeringernes betydning for sygehusets placering i den landsdækkende dødelighedsstatistik.

Regionsrådsformanden er i artiklen citeret for følgende udtalelse:

”Det er et fælles ansvar for personale og politikere, og jeg vil stærkt opfordre til, at vi samarbejder om at få de dødelighedstal ned i stedet for at diskutere dem i pressen”.

I et brev af 1. februar 2012 klagede DSR til Region Sjælland. Sygeplejerådet gjorde gældende, at den sidste del af regionsrådsformandens udtalelse (“...stærkt opfordre til, at vi samarbejder om at få de dødelighedstal ned i stedet for at diskutere dem i pressen”) reelt udgør en begrænsning af sygeplejerskernes ytringsfrihed. DSR opfordrede regionsrådsformanden til at dementere udtalelsen i Folketidende og at tage passende skridt til at underrette sygeplejersker i Region Sjælland om, at udtalelsen ikke på nogen måde begrænser sygeplejerskernes ytringsfrihed.

Regionsrådsformanden svarede den 7. februar 2012 og skrev bl.a. følgende:

”Min opfordring i Folketidende, til at mødes og drøfte mulighederne for at forbedre patientsikkerheden på Nykøbing F Sygehus, var oprigtigt ment som en opfordring til at se på udfordringerne sammen.

Det ligger mig meget fjernt at forsøge at begrænse ansattes ytringsfrihed.

Det er en grundfæstet ret for ansatte i offentlige virksomheder. I min udtalelse ligger udelukkende, at jeg opfordrer til, at ledelse og medarbejdere mødes og sammen ser på udfordringerne.

Det er nemlig min mangeårige erfaring, at man selvfølgelig kan føre en dialog i avisens spalter, men at reelle og bæredygtige løsninger først findes, når parterne sætter sig ned og taler direkte sammen. Det er der først og fremmest mulighed for i MED systemet, og i referaterne ses denne mulighed ikke have været anvendt. Der er ligeledes mulighed for, at medarbejdere kan anmode deres faglige organisation ved formanden om at tage kontakt til regionens politiske eller administrative ledelse. Den mulighed ses heller ikke at være bragt i anvendelse.

Men mit tilbud om at mødes og drøfte udfordringerne omkring patientsikkerhed m.m. på Nykøbing F Sygehus er stadig gældende.”

Ombudsmanden har tidligere i en lang række sager behandlet spørgsmål om offentligt ansattes ytringsfrihed. DSR har i sin klage til mig henvist til flere af disse.

I den sag, som er omtalt i Folketingets Ombudsmands beretning for 1995, s. 432ff, skrev ombudsmanden bl.a. følgende:

”Det kan ikke give mig anledning til bemærkninger at ledelsen på en offentlig arbejdsplads generelt udtrykker håb eller forventninger om *at* de ansatte omtaler myndigheden positivt, og *at* de ansatte benytter de interne systemer til fremførelse af kritik og derfor ikke fremsætter kritik offentligt.

Det er imidlertid efter min mening helt afgørende at ledelsens forventninger eller ønsker formuleres på en sådan måde at de ikke opfattes som tilkendegivelser om retlige grænser for ytringsfriheden:

En offentligt ansat er således som udgangspunkt berettiget til at omtale myndigheden negativt uden at der herved sker tilsidesættelse af loyaltetspligten.

...

En offentligt ansat er endvidere berettiget til at fremføre en eventuel kritik offentligt, uden forinden at anvende de interne systemer (ledelses- og samarbejds-/tillidsmandssystemet).

Hvis kommunen vil anbefale disse interne systemer til fremførelse af eventuel kritik (og konfliktløsning), fører den offentligt ansattes ytringsfrihed således til at kommunen som udgangspunkt *samtidig* må understrege over for de ansatte at retten til i stedet at vælge at fremføre en kritik offentligt ikke begrænses af en sådan anbefaling.”

Jeg henviser endvidere til den sag, som er gengivet i ombudsmandens beretning for 1995, s. 422ff, særligt s. 430, Ad b), 3. afsnit.

Efter min gennemgang af DSR's klage med bilag mener jeg som nævnt ikke, at jeg har grundlag for at indlede en undersøgelse af sagen. Jeg mener ikke, at der er udsigt til, at en egentlig ombudsmandsundersøgelse ville føre til kritik af regionsrådsformandens udtalelse. Efter min vurdering indebærer regionsrådsformandens udtalelse således ikke, som den er citeret i Folketidende, nogen tilkendegivelse om de retlige grænser for sygeplejerskernes ytringsfrihed. Efter min opfattelse må udtalelsen derimod efter sin ordlyd mere naturligt anses alene som en – lovlig – opfordring til sygeplejerskerne om at bringe sagen op internt frem for i pressen.

Det kan i den forbindelse ikke give mig anledning til bemærkninger, at regionsrådsformanden ikke (ifølge avisartiklen) samtidig understregede, at sygeplejerskernes ret til at fremføre kritik offentligt ikke blev begrænset af hans opfordring til i stedet at samarbejde internt. Jeg har herved lagt vægt på, at regionsrådsformandens udtalelse ikke – som det var tilfældet i den ombudsmandssag, som jeg har citeret ovenfor – blev fremsat i forbindelse med retningslinjer eller lignende om ytringsfrihed henvendt til sygehusets sygeplejersker, men derimod i en udtalelse til pressen, der mere generelt vedrørte normeringen på Nykøbing F. Sygehus.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at DSR efterfølgende over for regionsrådsformanden fremsatte ønske om, at han skulle underrette sygeplejerskerne om, at hans udtalelse ikke på nogen måde begrænser deres ytringsfrihed, og at regionsrådsformanden som svar på dette i brev af 7. februar 2012 over for DSR udtrykkeligt har anført, at ytringsfrihed er en grundfæstet ret for ansatte i offentlige virksomheder.

Hvis en klage ikke giver ombudsmanden anledning til kritik, henstilling mv., kan sagen afsluttes, uden at ombudsmanden først forelægger sagen for myndigheden til udtalelse (§ 16, stk. 2, i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand).

Efter at DSR indgav klagen, har Folketingets Ombudsmand taget et nyt sags- og dokumenthåndteringssystem i brug. Derfor har sagen fået nyt journalnummer. Det nye journalnummer fremgår i højre hjørne af dette brev.

DSR's bilag vil blive eftersendt i et særskilt brev.

Til orientering kan jeg oplyse, at jeg vil lægge en nyhed om sagen på www.ombudsmanden.dk 4 arbejdsdage efter dette brevs dato.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi sendes til:

Region Sjælland